

да напредне в философиата и теологията, извън обикновеното четене на Библията, трябва много да са му спомогнали разговорите в училищата за "религия и философия" в манастирите Санта Кроче и Санта Мария Новела. В Санта Кроче чрез той можал францисканците да опознае творбите на мистичната литература и да се възпламени от чудните образ на Асикия Бедняк; в Санта Мария Новела, където по онова време бил отец Ремиджио Джиролами, той можал да добие практика в сколастичната философия и да се възхища, с домениканската традиция, от великите доктори Алберто Маньо и Тома Авински. Тома Авински той получил засилване на своята наклонност към дълбокия размисъл, към изтъченото и точно съждение, към органичното схващане на всяко знание и наклонност, която у него не е пречина, с чудно и рядко съгласуване, на изблизите на най-гореща вяра и вълненията на чувствата.

През това време душата на Данте се оформи и възпита такава, каквато я знаем от "Пир" и от "Комедията"; това бе дело на дълъг и упорит труд, в помощ на който дойдоха не само започнатите и никога вече непрекъсвани учения, но и изпитанията на живота. Между това свети Тома го запознал с Аристотеля, който, през светлината на християнското откровение, станал за него образец на ум ненаситен в познанието на истината.

Все пак, в периода, който отделя смъртта на Беатриче от участието на Данте в политическия живот /1290-95/, поетът имал, извън симпатията си към онази красива и мила жена, също и никакво временно отпуштане на нравите, сякаш за контраст с предшествувалата скръб и с строгата му ученолюбива дейност. Мъчно е да се отбележи тук някаква хронология, но като чувство то е на поета би се отвратило от една твърде бърза забрава на Беатриче /а "Нов живот" свидетелствува за това/, затова имглежда твърде вероятно, че към 1295 година, когато Данте бе вече отдаден на научните си занимания, пламенната му природа да го е отвела към един интервал от светски живот, който по-късно се стори твърде жалък за строгата му съвест.

Данте си припомня за него в Божествената комедия когато кара Беатриче да му се сърди за тия заблуди:

Quando li carne a spirto era salita
e belleze e virtù nascoste m'era
l'u' io a lui men cere e men gradita;
e volse i pari moi per ria m'era vera,
immagin di ben segnando false.
che mille promissim rendono intere

Когато от мястото възникнала
и в хубост и по силата от възрастните
се скриха и лъжата му не дълж.
И тръгна тогава по пътища Небесни
да се профада образът и лъжата
което го е лъжите своя обласни.

(преживялици, за бегли, но буйни)

Явно е, че тук се касае за чувствени любовни ~~желания~~ прищевки, или увлечения, свидетелства за които намираме в стиховете на Данте; защото очевидно към това време трябва да се отнесат поезиите за една жена, която поетът нарича Пиетра, с явен намек за нейната коравост и нечувствителност. В две други стихотворения намираме името парголета, което виждаме и в едно стихотворение за Пиетра; това не ще е някое собствено име; ала е нещо повече от обикновен епитет, който ни кара да предполагаме, че се касае за същото лице, ~~желания~~ макар с не тъй чувствено подчертаване; тази дума,

*² parigoletta = geloure 1 Pietra = камък